

Dabas aizsardzības plāna izstrādes rezultāti dabas liegumā “Aklais purvs”

Jānis Reihmanis

Latvijas Dabas fonds

Projekta „Augstā purva biotopu atjaunošana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās Latvijā”
Konsultatīvās Padomes II sanāksme
01.03.2011. Olaines mākslas un vēstures muzejā, Zemgales iela 33, Olaine

Vispārēja informācija

Atrodas Jaunjelgavas novada Daudzeses pagastā:

- dibināts 1999. gadā;
- platība 2003 ha;
- dabas liegumā nav privātu zemju.

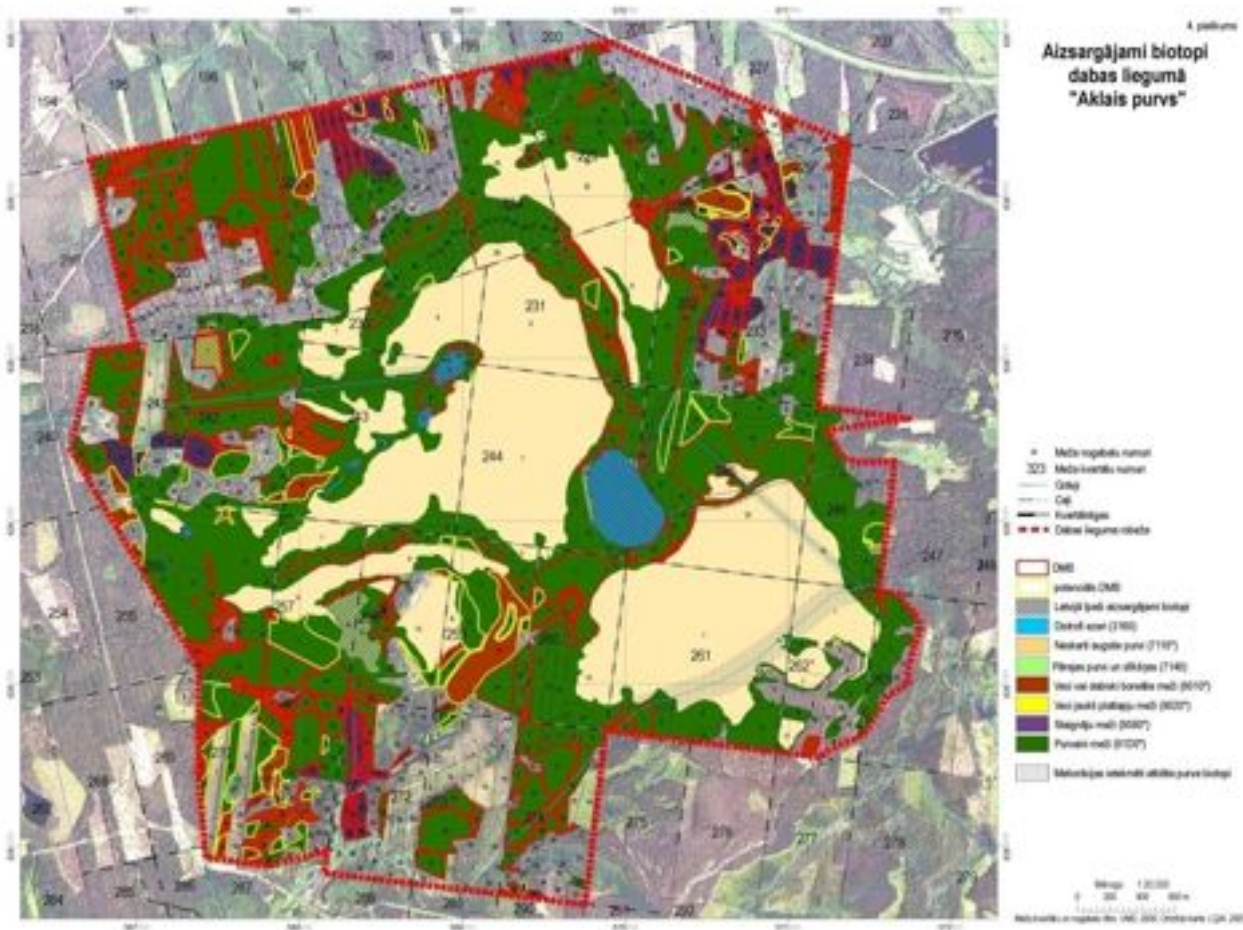
Precizēta purva, meža un citu biotopu kopējā platība:

- 1468,4 ha jeb 73,3% meža;
- 502,4 ha jeb 25,1% purva;
- 25,6 ha jeb 1,3% ezeri;
- 6,4 ha jeb 0,3% pārplūstoši klajumi.

Dabas vērtību inventarizācija

Teritorijas dabas vērtības – biotopi

Kopējā Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamu biotopu platība dabas liegumā ir 1620,9 hektāri, kas sastāda 81 % no tā kopējās platības.

Teritorijas dabas vērtības – biotopi

ES biotopa nosaukums	ES biotopu kods	2010. gadā precizētā/konsta tētā platība (ha)
Staignāju meži	9080*	84,3
Distrofi ezeri	3160	25,6
Purvaini meži	91D0*	888,8
Neskarti augstie purvi	7110*	485,2
Veci vai dabiski boreāli meži	9010*	102,0
Veci jaukti platlapju meži	9020*	4,3
Pārejas purvi un slīkšņas	7140	17,2

Teritorijas dabas vērtības – biotopi

Veci, struktūrelementiem bagāti
boreālie un purvaini meži.

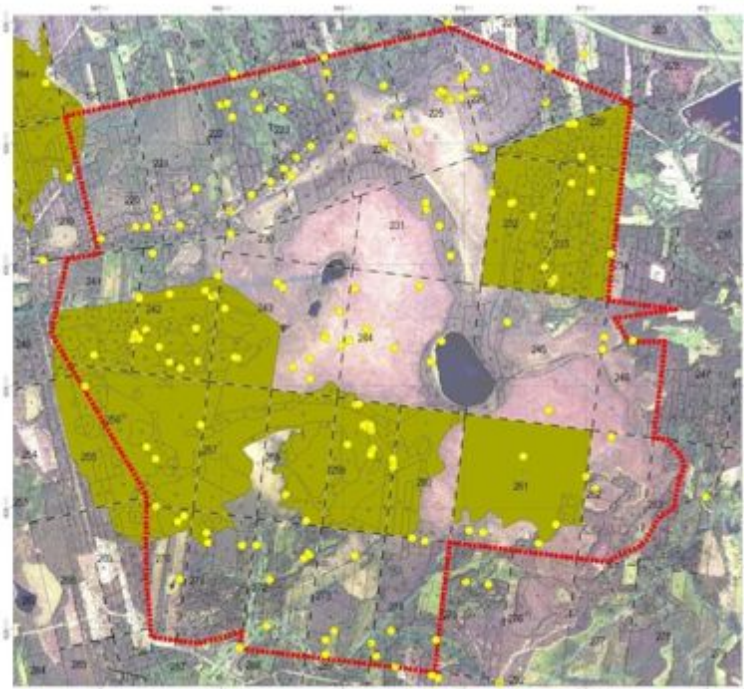
Teritorijas dabas vērtības – biotopi

Augstie un pārejas purvi, distrofi
(brūnūdens) ezeri.

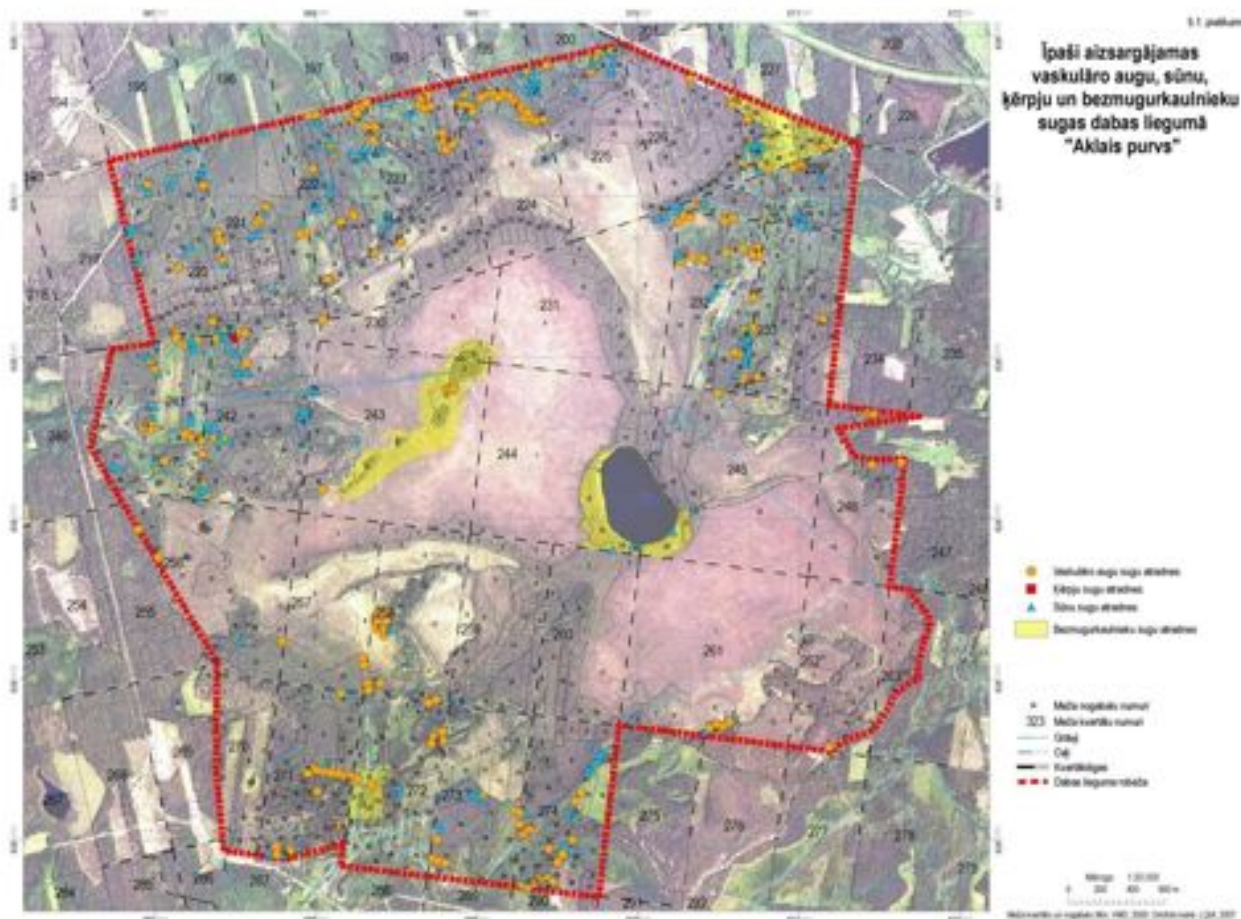
Teritorijas dabas vērtības – sugas

Dabas liegumā sastopamas 23 īpaši aizsargājamās putnu, t.sk. – mednis, melnais stārķis, zivju ērglis, jūras ērglis, dzeltenais tārtiņš.

Teritorijas dabas vērtības – sugas

Dabas liegumā sastopamas **astoņas** īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku, **sešas** (vēl septiņu sastopamība vērtēta kā iespējama) dzīvnieku, **viena** ķērpju, **astoņas** sūnaugu un **septiņpadsmit** īpaši aizsargājamas augu sugas.

Teritorijas dabas vērtības – sugas

Retas aizsargājamās sugas – piem.
mellenāju kārkls, alu spulgsūna.

Kultūrvēsturiskās vērtības

II Pasaules kara cīņu vietas

Ietekmējošo faktoru izvērtējums

Hidroloģiskā režīma izmaiņu vēsture:

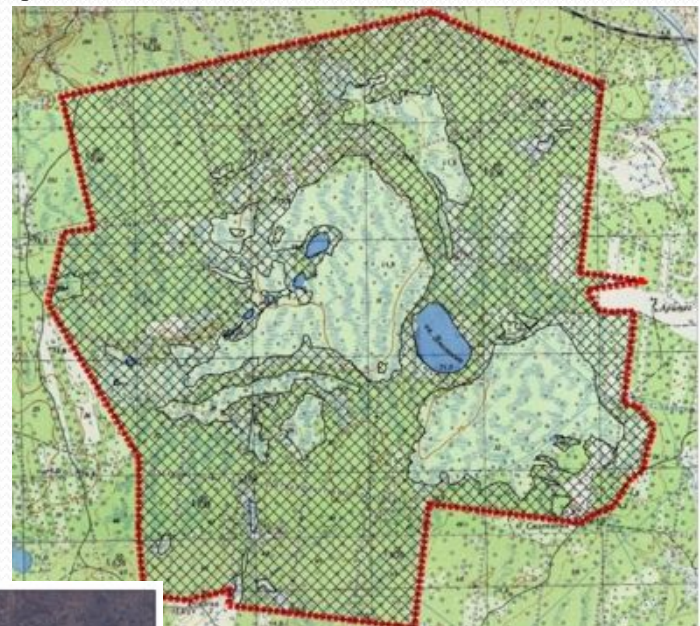
19. gadsimta beigās vai 20. gadsimta sākumā rakts grāvis (Ģirupes gultnes pagarinājums) līdz Ģirupes un Mazajam Ģirupes ezeram;

20. gadsimta sākumā Znotiņu ezera ziemeļaustrumu un austrumu krastos ierīkoti divi meliorācijas grāvji;

20. gadsimta 80-to gadu vidū Znotiņu ezera ziemeļaustrumu pusē esošais grāvis tika pagarināts ziemeļaustrumu virzienā un savienots ar no purva iztekošās Znotiņu upītes dabisko gultni;

20. gadsimta sākumā ierīkots grāvis Aklā purvs dienvidaustrumu daļā, tai skaitā cauri Silenieku ezeriņam.

Kartogrāfiskā materiāla izpēte

Ietekmējošie faktori

Hidroloģiskā režīma izmaiņas ir šobrīd nozīmīgākais purva ekosistēmu ietekmējošais faktors.

- Meliorācija izmaina augšanas apstākļus un tā rezultātā mainās purva stāvoklis gan dzīvotņu kvalitātes, gan ainavas līmenī. Pieaug kokaugu (g.k. priedes, bet arī bērzu) biezība, augstums un pieauguma temps. Palielinātas ūdens noteces rezultātā agrākā atklātā purva daļa pastiprināti aizaugusi ar priedēm. Mainās zemsedzes veģetācija – augšanas apstākļiem kļūstot sausākiem, purvam raksturīgās sfagnu sūnas nomāc sīkkrūmi (virši un vaivariņi), kā arī sausākiem apstākļiem raksturīgas sūnas un lakstaugi.
- Ūdens līmeņa pazemināšana purvā izraisa augšējā kūdras slāņa mineralizāciju un pastiprinātu biogēnu ieplūdi purva ezeros, kas veicina ezeru eitrofikāciju.

Teritorijas saglabāšanas īstermiņa mērķi

Administratīvie un institucionālie mērķi:

1. Nodrošināt dabas aizsardzības plāna ieviešanas juridisko bāzi.
2. Nodrošināt dabas lieguma robežu atpazīstamību dabā.

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un palielināšana (1):

3. Saglabāt 1079,4 ha Eiropas Savienības īpaši aizsargājamus meža biotopus vismaz to pašreizējā stāvoklī un sekmēt biotopu kvalitātes uzlabošanos.
4. Saglabāt 485,2 ha Eiropas Savienības īpaši aizsargājamo biotopu „7110* Neskarti augstie purvi” vismaz pašreizējā platībā un sekmēt biotopa kvalitātes uzlabošanos.
5. Veikt purva hidroloģiskā režīma atjaunošanu.
6. Saglabāt 25,6 ha Eiropas Savienības īpaši aizsargājamo biotopu “3160 Distrofi ezeri” vismaz pašreizējā stāvoklī un sekmēt biotopa kvalitātes uzlabošanos.

Teritorijas saglabāšanas īstermiņa mērķi

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un palielināšana (2):

7. Nodrošināt ES Biotopu Direktīvas II, IV un V pielikuma augu un dzīvnieku sugu pastāvēšanu vismaz to pašreizējo populāciju lielumā.
8. ES Putnu direktīvas I pielikuma sugu populācijas pastāv vismaz to pašreizējā lielumā un lieguma teritorijā tiek nodrošināta tām piemērotu biotopu kvalitātes uzlabošana.

Monitorings un izpēte:

9. Purva hidroloģiskā režīma monitorings atjaunošanas pasākumu efektivitātes novērtēšanai.
10. Veģetācijas monitorings purva biotopu apsaimniekošanas pasākumu vietās.
11. Natura 2000 vietu monitorings.

Teritorijas saglabāšanas īstermiņa mērķi

Sabiedrības informēšana, informatīvās un izziņas infrastruktūras uzlabošana:

- 12. Informācijas stendu uzstādīšana.
- 13. Dabas takas izveide.
- 14. Informatīvo bukletu izdošana.
- 15. Izglītojoši semināri.
- 16. Populārzinātniskās filmas uzņemšana.
- 17. Skatu torņa izbūve.

Dabas aizsardzības plāna izstrādes process – ieinteresēto pušu un sabiedrības iesaiste

Daudzeses pagastā, Daudzeses pamatskolas telpās

Informatīvā sanāksme - 21.jūnijā, 2010.

Uzraudzības grupas 1. sanāksme - 14. oktobrī, 2010.

Uzraudzības grupas 2. sanāksme – 29. decembrī, 2010.

Uzraudzības grupas 3. sanāksme - 26. janvārī, 2011.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksme - 25. februārī, 2011.

Apsaimniekošanas pasākumu plānošana uzraudzības grupā

Plāna izstrādes laikā trīs Uzraudzības grupas sanāksmēs tika intensīvi apspriesti plānotie apsaimniekošanas pasākumi. Ir uzklausi un ņemti vērā dažādu pušu iebildumi un apsvērumi, rezultātā pieņemti vairāki kompromisa lēmumi:

Purva hidroloģijas atjaunošanas

- ievērojami samazināts plānoto dambju skaits (no sākotnēji plānotiem 40 uz 16);
- mērījumu un dambju ietekmes zonu modelēšanas rezultātu paātrināta izstrāde;
- labākās Latvijas un citu valstu pieredzes analīze;
- ņemta vērā gan zinātniskās izpētes rezultātus, gan plānošanas dokumentu un citu projektu rekomendācijas.

Apsaimniekošanas pasākumu plānošana uzraudzības grupā

Boreālo mežu apsaimniekošana *Egles piemistrojuma samazināšana priežu mežos.*

- ievērojami samazinātas platības;
- precizēts cirtes veids;
- piegājienu skaits;
- izvešana, zaru dedzināšana;
- ekspertu darbs pirms pasākuma realizācijas.

Purva atklātās daļas atjaunošana

- iespēja sākotnēji novērtēt hidroloģiskā režīma atjaunošanas ietekmi;
- samazinātā apjomā – “pa soļiem”, katrreiz izvērtējot sasniegto rezultātu;
- pazemināta pasākuma prioritāte;
- ugunsdrošības jautājumi;
- sekmīgi piemēri Latvijā - pieredzes analīze.

Plānotā apsaimniekošana
dabas liegumā "Aklais purvs"

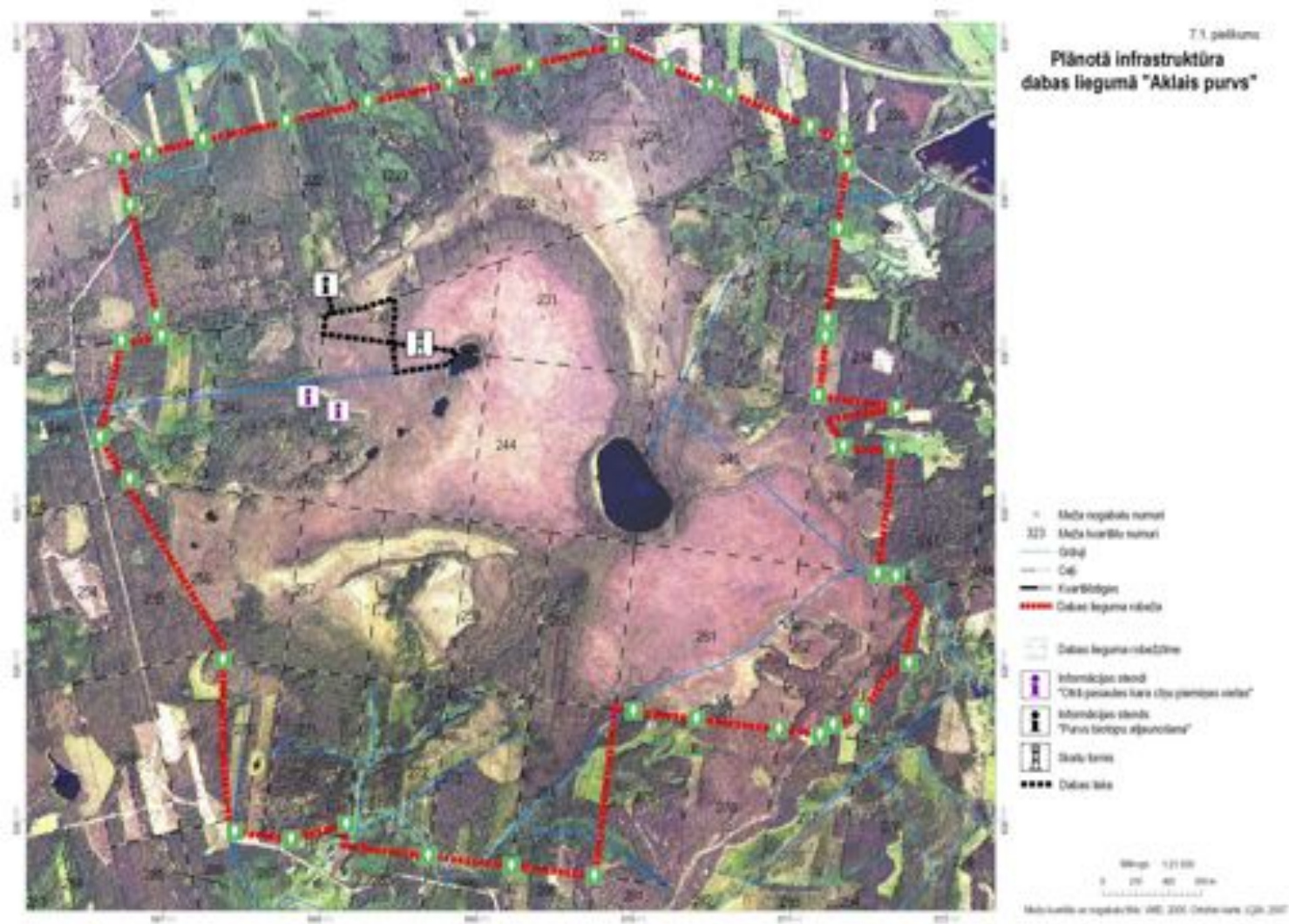
- Mada negativni namati
 303 Mada kvartili namati
 - Gubij
 - Gubij
 - Kvartilgubij
 - Datas leguna ribela
 - Hidrologički režima monitoringa punkt
 - Puvu vježbičkiju režima monitoringa punkt
 - Dieripja dživres vider
 - Bieipja 10 17' (vci) va dieripja biondi madi
 apromekotela - Eglis piametirguma
 samapromekotela prieda madi
 - Puvu bieipja kaplanas vider (prieda refelirats)
 - Hidrologički režima monitoringa priedi
 - Mekaripja videripdi puvu bieipja

1999-01-21 00:00

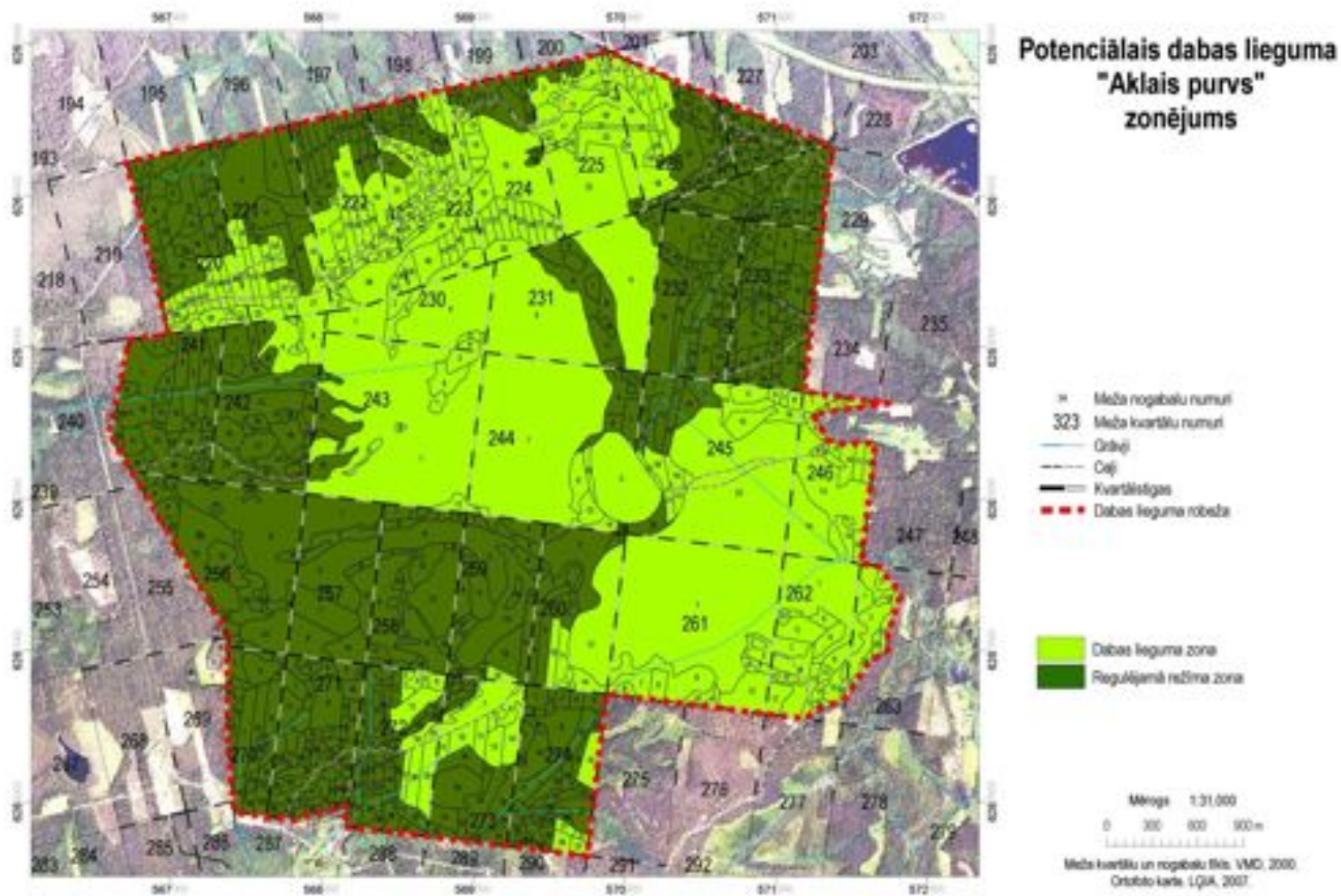
0 200 400 600

Revised 10/1/2007. Copyright © 2007. All rights reserved.

Plānotā infrastruktūra

Teritorijas funkcionālais zonējums

Paldies par uzmanību!